

УДК 657
JEL: M41

Іванков В.М.,
аспірант, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ОЦІНКА СТАНУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

- А** Досліджено сучасний стан інноваційної діяльності промислових підприємств, систематизовано індикатори (показники) такої оцінки на макро- й мікрорівнях з метою обґрунтування обліково-аналітичного забезпечення інформаційних потреб управління.
- Б** Індикатори (показники) інноваційної діяльності (інновацій), обліково-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності.

ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Иванков В.Н.,
аспірант, ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана»

- А** Исследовано современное состояние инновационной деятельности промышленных предприятий, систематизированы индикаторы (показатели) такой оценки на макро- и микроуровнях с целью обоснования учетно-аналитического обеспечения информационных потребностей управления.
- Б** Индикаторы (показатели) инновационной деятельности (инноваций), учетно-аналитическое обеспечение инновационной деятельности.

EVALUATION OF THE INNOVATION ACTIVITIES SITUATION IN INDUSTRIAL ENTERPRISES

Ivanov V.M.,
Ph.D. Student, SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman"

- A** Current situation of innovation activities of industrial enterprises is examined, indicators (factors) of such an assessment at the macro and micro levels are systematized to justify accounting and analytical support for management information needs.
- B** Indicators (factors) of innovation activities (innovation), accounting and analytical support for innovation activities.

Постановка проблеми

У сучасному світі інноваційна діяльність стає найважливішим чинником соціально-економічного розвитку, масштаби й ефективність якої визначають рівень конкурентоспроможності кожної країни.

Науково-технічний прогрес як найважливіший чинник економічної еволюції нерозривно пов'язаний зі ступенем інтенсифікації інноваційної діяльності, що забезпечує зв'язок науки, техніки, економіки, управління та підприємництва. У цих умовах інноваційна діяльність стає нагальною потребою у всіх галузях економіки загалом та промислового виробництва зокрема.

Загальна оцінка стану інноваційної діяльності промислових підприємств на макро- й мікрорівнях передбачає визначення певних кількісних та якісних індикаторів (показників) такої діяльності, їх систематизацію за різними ознаками інноваційної складової та побудову відповідного обліково-аналітичного забезпечення інформаційних потреб управління останньою.

Аналіз останніх джерел та не вирішені раніше частини загальної проблеми

Питанням оцінки інноваційної діяльності промислових підприємств на різних рівнях управління з використанням певної системи індикаторів (показників) присвячували свої дослідження відомі вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема Н.П. Гончарова, А.В. Гриньов, Б.М. Данилишин, П. Дойл, П. Друкер, Н.М. Захарченко, С.М. Ілляшенко, Д.О. Куліков, Р. Пейтон, Е. Роджерс, Б. Санто, Б. Твісс, Л.І. Федулова, Й. Шумпетер, Г.О. Швиданенко, Л.І. Шваб, Д.М. Черваньов, А.І. Яковлєв та інші.

Окремим питанням обліково-аналітичного забезпечення управління інноваційною діяльністю присвячені роботи таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, З.В. Гуцайлюк, С.Ф. Голов, М.В. Кужельний, В.В. Сопко, В.С. Рудницький, Ю.А. Кузьмінський, О.В. Кантаєва, Я.Д. Крупка, Є.В. Мних, Н.В. Тарасенко, Ю.С. Цал-Цалко,

М.Г. Чумаченко та інші. Однак, слід відзначити недостатнє розроблення кола питань, пов'язаних з побудовою комплексної системи обліково-аналітичного забезпечення управління саме інноваційною діяльністю промислових підприємств, що широко застосовують інструментарій стратегічного менеджменту.

Мета статті

Дослідити сучасний стан інноваційної діяльності промислових підприємств, визначити основні індикатори (показники) її кількісно-якісної оцінки на макро- й макрорівнях для обґрунтування запитів зовнішніх та внутрішніх користувачів щодо змісту, складу та обсягу обліково-аналітичного забезпечення інформаційних потреб управління.

Виклад основного матеріалу дослідження

У 2012 році інноваційною діяльністю у промисловості займалися 1758 підприємств з 10089, або 17,4% проти 1679 підприємств з 10350, або 16,2%, у 2011 році; на проведення інноваційної діяльності було витрачено 11,5 млрд грн проти 14,3 млрд грн у 2011 році [1].

Структура витрат за напрямками інноваційної діяльності (інноваційні витрати) промислових підприємств 2012 року свідчить про їх переважне використання на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – 70,1% проти 73,2% у 2011 році; інші витрати, зокрема на навчання та підготовку персоналу, розробку й впровадження нових (значно вдосконалених) продуктів і процесів, маркетинг із запровадження інновацій, становили 19,1% проти 17% у 2011 році; витрати на наукові дослідження і розробки склали 10,8% (з них 8,4% – на виконання внутрішніх, і 2,0% – на придбання зовнішніх розробок) проти 7,5% у 2011 році, а витрати на придбання інших зовнішніх знань склали 0,4% проти 2,3% у 2011 році [1].

Основним джерелом фінансування інноваційних витрат у 2012 році залишалися власні кошти підприємств – 63,9% проти 52,9% у 2011 році; кредити склали 21,0% проти 38,3% у 2011 році; бюджетні кошти – 2,1% проти 1,1% у 2011-му; залучені інвестиції – 10%, з них 8,7% – іноземні, проти 0,7% у 2011 році; інші джерела – 3% проти 7% у 2011-му [1].

У 2012 році 704 підприємства впровадили 3403 найменування інноваційної продукції, з них 942 – нові види машин та обладнання проти 731 підприємства та 3238 найменувань інноваційної продукції, з них 897 нових машин і обладнання у 2011 році [1].

Нові технологічні процеси у 2012 році впровадили 703 підприємства, з яких 598 запровадили нові або вдосконалені методи обробки та виробництва продукції, кількість яких становила 2188 процесів, зокрема маловідходних та ресурсозберігаючих – 554 проти 2011 року, коли технологічні процеси впровадили 677 підприємств, з яких 605 впровадили нові або вдосконалені методи обробки та виробництва продукції, кількість яких становила 2510 процесів, зокрема маловідходних та ресурсозберігаючих – 517 [1].

Кількість промислових підприємств, що здійснювали технологічні інновації у 2012 році, становить 1371 проти 1327 у 2001 році, організаційні – 147, маркетингові – 178 проти відповідно 185 і 196 у 2011 році [1].

У 2012 році 1037 підприємств реалізувало інноваційну продукцію (10% від кількості підприємств, що реалізовували промислову продукцію) на 36,2 млрд грн, або 3,3% від загального обсягу реалізованої промислової продукції; у 2011 році відповідні показники становили 1043 підприємств (10,1%) на 42,4 млрд грн інноваційної продукції та 3,8% обсягу промислової продукції [1].

Лише 23,4% промислових підприємств у 2012 році реалізовували продукцію, що була новою для ринку, обсягом 40,1% від обсягу інноваційної продукції; але більшість підприємств (76,6%) реалізовувала продукцію, що була новою виключно для підприємства, обсягом 59,9% від обсягу інноваційної продукції проти 2011 року, де відповідні показники становили 24,9% підприємств; 41,1% продукції, що є новою для ринку, та 58,9% продукції, що є новою для підприємства [1].

На експорт у 2012 році реалізацію здійснювали 332 підприємства, обсяг такої продукції склав 36,9% від обсягу усієї реалізованої інноваційної продукції або 1,22% від загального обсягу реалізованої промислової продукції проти 2011 року, коли відповідні показники становили 378 підприємств, обсягом 29,8% від обсягу усієї реалізованої інноваційної продукції або 1,13% від загального обсягу реалізованої промислової продукції [1].

Для запровадження нововведень у 2012 році 209 підприємств придбали 739 нових технологій, з яких 168 – за межами України; у 2011 році – 195 підприємств, 872 нових технологій, з яких 200 – за межами України, серед них у 2012 році придбано:

- 402 з устаткуванням, з яких 139 – за межами України (у 2011 році – відповідно 474 і 145);
- 201 – як результат досліджень і розробок, з яких 11 – за межами України (у 2011 році – відповідно 154 і 11);

- 59 – за договорами на придбання прав на патенти, за ліцензіями на використання винаходів, промислових зразків, корисних моделей, з яких три – за межами України (у 2011 році – відповідно 54 і 16);
- 36 – за угодами на придбання технологій та ноу-хау, з яких десять – за межами України (у 2011 році – відповідно 37 і 9);
- 26 – разом із цілеспрямованим прийомом на роботу кваліфікованих фахівців, з яких два – за межами України (у 2011 році – відповідно 124 і 12) [1].

Найбільш інноваційно активними серед промислових підприємств у галузях харчової, легкої, хімічної та машинобудівної промисловості є підприємства Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Івано-Франківської, Луганської, Полтавської, Сумської, Харківської областей та міста Києва [1].

Хоча економіка України на сучасному етапі продовжує екстенсивно розвиватися, ознакою її оздоровлення та початку виходу із кризи є покращення стану інноваційної діяльності промислових підприємств.

Загальна оцінка стану інноваційної діяльності промислових підприємств на макрорівні передбачає застосування сучасного статистичного інструментарію, що запроваджений Державним комітетом статистики України та представлений у вигляді певних індикаторів (показників) [2]. Така оцінка потребує певного групування кількісних та якісних індикаторів (показників) за ознакою інноваційної активності та поширення інновацій, що пропонується нижче.

До показників **першої групи** (рівні інноваційної активності) належать:

- інноваційна активність промислових підприємств за напрямками здійснених інновацій;
- обсяги інноваційних витрат у промисловості за напрямками інноваційної діяльності;
- розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами;
- кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації;
- кількість промислових підприємств, що реалізували інноваційну продукцію.

Дослідження показників інноваційної активності промислових підприємств за напрямками проведених інновацій здійснюється за кількістю підприємств, що займалися інноваційною діяльністю за її напрямками, та у розрізі регіонів і видів економічної діяльності.

Оцінка обсягів інноваційних витрат у промисловості за напрямками інноваційної діяльності

здійснюється у розрізі регіонів та видів економічної діяльності в національній валюті й включає обсяги витрат на:

- дослідження й розробку, зокрема внутрішні та зовнішні;
- придбання інших зовнішніх знань (до 2007 року – придбання нових технологій), зокрема придбання патентів і ліцензій на винаходи, корисні моделі, промислові зразки (до 2007 року – придбання патентів і ліцензій на усі об'єкти права промислової власності);
- придбання машин, обладнання та програмного забезпечення (до 2007 року – придбання засобів виробництва: машин, обладнання, установок, інших основних засобів, та капітальні витрати, пов'язані з упровадженням інновацій);
- інші напрямки, зокрема навчання та підготовка персоналу і ринкове запровадження інновацій (до 2007 року – маркетинг, реклама). Також з 2007 року обсяги витрат на технологічну підготовку виробництва: виробниче проектування, інші види підготовки виробництва для випуску нових продуктів, впровадження нових методів їх виробництва, окремо не виділяються і віднесені до інших напрямків інноваційної діяльності.

Дослідження складової фінансування інноваційної діяльності здійснюється у розрізі регіонів та видів економічної діяльності в національній валюті за джерелами розподілу: власний, державний та місцевий бюджет, позабюджетні фонди, вітчизняні та іноземні інвестори, кредити й інші джерела.

Оцінка кількості промислових підприємств, що впроваджували інновації, здійснюється у розрізі регіонів та видів економічної діяльності за видами інновацій: технологічних та організаційно-маркетингових.

Технологічні інновації поділяються на процесні та продуктові.

Процесні інновації включають: інноваційні процеси (нові технологічні процеси), з них – нові або вдосконалені методи обробки або виробництва продукції, зокрема маловідходні та ресурсозберігаючі.

Продуктові інновації містять: інноваційні види продукції (нові види продукції), з них нові для ринку, зокрема нові види машин, устаткування, приладів, апаратів (до 2007 року ще й матеріалів, виробів, продуктів).

Організаційно-маркетингові інновації містять організаційні та маркетингові технології.

Оцінка кількості промислових підприємств, які реалізували інноваційну продукцію, зокрема ту, що була новою для ринку та новою тільки для підприємства (до 2007 року – продукція, що зазнала

суттєвих змін або заново впроваджена, удосконалена та інша інноваційна продукція), здійснюється у розрізі регіонів та видів економічної діяльності.

До показників **другої групи** (рівні поширення інновацій) належать:

- кількість впроваджених інновацій;
- кількість впроваджених інноваційних процесів;
- кількість впроваджених інноваційних видів продукції;
- обсяг реалізованої інноваційної продукції;
- експорт інноваційної продукції;
- кількість придбаних та переданих нових технологій;
- кількість підприємств, що здійснили трансфер технологій (технічні досягнення) за формами прийому-передачі;
- кількість трансфертних технологій (технічні досягнення) за формами прийому-передачі.

Дослідження впроваджених інновацій на промислових підприємствах здійснюється за кількістю впроваджених інноваційних технологій та кількістю впровадженої інноваційної продукції в розрізі регіонів та видів економічної діяльності.

Оцінка впровадження інноваційних процесів відбувається за кількістю нових технологічних процесів, зокрема маловідходних та ресурсозберігаючих. А оцінка впровадження інноваційних видів продукції здійснюється за їх кількістю.

Дослідження обсягів реалізованої інноваційної продукції, зокрема тієї, яка була новою для ринку та новою тільки для підприємства (до 2007 року – продукція, що зазнала суттєвих змін або заново впроваджена, удосконалена продукція та інша інноваційна продукція), відбувається в національній валюті в розрізі регіонів та видів економічної діяльності.

Оцінка реалізації інноваційної продукції за межами України (експорт інноваційної продукції) здійснюється за кількістю таких підприємств та за обсягом реалізації такої продукції в національній валюті в розрізі регіонів та видів економічної діяльності.

Дослідження придбаних та переданих нових технологій (технічні досягнення) здійснюється за кількістю таких підприємств і кількістю нових технологій за формами їх прийому-передачі:

- права на патенти, ліцензії на використання винаходів, промислових зразків, корисних моделей (до 2007 року – ліцензії та ліцензійні договори на використання об'єктів права промислової власності, договори з передачі виключних майнових прав на об'єкти промислової власності);

- результати досліджень та розробок; ноу-хау, угоди на придбання (передачу) технологій (до 2007 року – комерційні таємниці й угоди та трансфер технологій);
- придбання (продаж) устаткування;
- цілеспрямований прийом (перехід) на роботу кваліфікованих фахівців;
- інші форми трансферу в Україні та за її межами в розрізі регіонів та видів економічної діяльності. З 2007 року кількість технологій у складі наданих інвестицій та лізингу окремо не виділяється, а відносяться до інших форм трансферу в Україні та за її межами.

Більшість показників макроекономічної оцінки інноваційної діяльності промислових підприємств мають переважно кількісний характер і практично не корелюють з вартісними показниками. А тому, на нашу думку, така оцінка має здійснюватися із застосуванням показників, які відображають вплив науково-технічного прогресу на економію ресурсів підприємства, інтегральних показників, що характеризують якісні зрушення в економіці, і показників, які дають можливість порівняти їх з кращими світовими досягненнями.

Досвід ведення обліку інформації задля її представлення в статистичній звітності підприємств у розрізі наведених показників (статистичний облік) потребує належної організації її формування за межами даних бухгалтерської обробки.

Статистичний облік інформації переважно здійснюється працівниками бухгалтерії і вимагає від її фахівців певних навичок роботи з економічною інформацією, що повною мірою не відображається за методологією бухгалтерського обліку. Особливо це стосується кількісних індикаторів (показників) такої оцінки, тому він має бути організований як окремий вид обліку інформації в системі управлінського обліку підприємства.

Запровадження й розвиток інноваційного управління на макрорівні (інноваційний менеджмент підприємств) стало дієвим фактором підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств і, відповідно, економіки держави загалом.

Інформаційні потреби системи інноваційного менеджменту в умовах сучасного розвитку управління підприємством поступово змінилися з традиційної на стратегічну складову.

Так, для розвитку інноваційної діяльності підприємства важливе значення мають кількісно-якісні показники, обліково-аналітичне забезпечення яких також не може бути повною мірою забезпечено методикою бухгалтерського обліку. Це завдання може вирішуватися в межах

традиційного управлінського обліку, що дає змогу отримувати інформацію щодо стану науково-технічного потенціалу підприємства, технічного рівня інновацій та технічного рівня (технології) виробництва, а також економічної ефективності використання інновацій як виробниками, так і покупцями.

До основних показників **науково-технічного потенціалу підприємства** переважна більшість вчених-економістів відносять [3–5]:

- *матеріально-технічні*, що характеризують рівень розвитку науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР), оснащеність дослідно-експериментальним обладнанням, матеріалами, приладами, оргтехнікою, комп'ютерами, автоматичними пристроями та ін.;
- *кадрові*, що характеризують склад, кількість, структуру, кваліфікацію персоналу, який обслуговує НДДКР;
- *науково-теоретичні*, що характеризують результати пошукових і фундаментальних, теоретичних досліджень, які є основою наукового доробку підприємства;
- *інформаційні*, що характеризують стан інформаційних ресурсів, науково-технічної інформації, поточної наукової періодики, науково-технічної документації у вигляді звітів, регламентів, технічних проектів та іншої проектно-конструкторської документації;
- *організаційно-управлінські*, які містять необхідні методи організації та управління НДДКР, інноваційними проектами, інформаційними потоками;
- *інноваційні*, що характеризують наукоємність, новизну й пріоритетність проведених робіт, а також інтелектуальний продукт у вигляді патентів, ліцензій, ноу-хау, раціоналізаторських пропозицій, винаходів тощо;
- *ринкові*, що оцінюють рівень конкурентоспроможності нововведень, наявність попиту, замовлень на проведення НДДКР, необхідні маркетингові заходи з просування нововведень на ринок та ін.;
- *економічні*, що характеризують економічну ефективність нововведень, витрати на проведені дослідження, ринкову вартість інтелектуальної продукції;
- показники, що оцінюють вартість патентів та ліцензій на об'єкти права інтелектуальної власності;
- *фінансові*, що характеризують обсяги залучення коштів у НДДКР та інвестицій у нематеріальні активи, джерела їх фінансування.

До показників **технічного рівня інновацій** належать [3–5]:

- *на стадії НДДКР* – новизна, патентна чистота, рівень стандартизації й уніфікації, наукоємність, конструкторська спадкоємність, складність виробу, здатність до модифікацій, безпечність та екологічність виробу, естетичні та ергономічні показники, витрати на НДДКР, обсяги та джерела фінансування, обсяги капітальних інвестицій у матеріальні та нематеріальні активи, економічна ефективність;
- *на стадії виробництва* – продуктивність, швидкість, керованість, параметри й габарити, оптимальна структура та оптимальність функціонування, надійність і безпечність, рівень автоматизації та механізації, економічні показники: трудомісткість, матеріаломісткість, фондомісткість, собівартість, продуктивність, капіталомісткість;
- *на стадії експлуатації* – надійність, безпечність, стабільність, виробнича потужність, технологічність, тривалість життєвого циклу, економічність, дизайн, експлуатаційні витрати, наявність комплектуючих та запасних частин, ремонтпридатність, гарантійні зобов'язання.

До показників **технічного рівня (технології) виробництва** відносять:

- *науково-технічний рівень* – рівень НДДКР, наукоємність продукції, оновлення продукції, оновлення технології (обладнання), оновлення організаційно-технологічних структур;
- *організаційний рівень* – ритмічність, тривалість виробничого циклу, раціональна організація процесів (безперервність, послідовність, паралельність, замкненість), стадійність виробництва, культура виробництва;
- *технологічний рівень* – технологічна інтенсивність, технічна керованість, гнучкість та адаптованість технології, новизна й пріоритетність, технологічна безпека, безвідходність та екологічність;
- *технічний рівень* – продуктивність техніки, технічна та енергетична озброєність праці, ступінь механізації та автоматизації, повернення основних засобів, моральний знос, структура технічного парку, ергономічність.

Показники економічної ефективності інновацій враховують усі види результатів (дохід або прибуток) і витрат, зумовлених їх розробкою й реалізацією (розробка (придбання, створення), виготовлення й реалізація) як відношення результату до витрат у натуральних і грошових вимірах.

Залежно від часового періоду оцінки результатів і витрат розрізняють показники економічного ефекту за розрахунковий період та показники річного ефекту.

Для оцінки загальної економічної ефективності інновацій широко застосовується система дисконтованих показників як комбінації відношення інноваційних результатів і витрат за розрахунковий період, який приведений до одного, зазвичай, початкового року, а саме: інтегральний ефект (чистий дисконтований дохід, чиста приведена або чиста теперішня вартість, чистий наведений ефект), індекс рентабельності (індекс дохідності, індекс прибутковості), норма рентабельності (внутрішня норма дохідності, внутрішня норма прибутку, норма повернення інвестицій), період окупності [5–7].

До оцінки економічної ефективності інноваційної діяльності необхідно підходити як з погляду виробників інновацій, так і споживачів (покупців).

До показників економічної ефективності інноваційної діяльності, в першу чергу, потрібно віднести показники підвищення техніко-організаційного рівня виробництва завдяки запровадженій інновації: характеристики щодо зниження собівартості продукції; зростання фондоозброєності праці; зростання продуктивності праці; збільшення обсягу реалізації продукції або обсягу продажу; підвищення рентабельності продажів та інших виробничих і фінансових показників [3–5].

Їх поділяють на окремі показники інтенсифікації виробництва: продуктивність праці, фондовіддача, матеріаломісткість і обіг обігових коштів, що розраховуються за факторами техніко-організаційного рівня, а також узагальнюючі показники. Останні розраховуються за групами виробничих факторів [3–5]:

- *трудові ресурси* – приріст продуктивності праці, відносне відхилення чисельності працюючих і фонду оплати праці;
- *матеріальні ресурси* – приріст матеріаловіддачі (зниження матеріаломісткості); відносний приріст фондівіддачі (зниження фондомісткості) основних виробничих засобів, відносне відхилення основних виробничих засобів; приріст швидкості обігу обігових коштів, відносне відхилення (вивільнення або зв'язування) обігових коштів; приріст обсягу випуску продукції за рахунок інтенсифікації використання виробничих ресурсів;
- *фінансові ресурси* – приріст прибутку та собівартості продукції; приріст показників фінансового стану та платоспроможності підприємства.

Перехід на випуск нових поколінь інноваційної продукції можливий лише на основі передових технологій, що широко застосовуються у світі. А тому необхідні спеціальні методи адаптації організації, управління та маркетингу підприємства для запобігання виникнення збитковості виробничої діяльності не тільки в короткостроковому, а й у довгостроковому періоді. Для цього стає важливим виявлення взаємозв'язку впроваджуваної інновації з конкурентоспроможністю підприємства та його поведінкою. Інструментами сучасного управління стають стратегічні концепції менеджменту, що дають можливість ефективно керувати інноваційною діяльністю, а стратегічними показниками є [5–7]:

- обсяги інвестицій у НДДКР (частка витрат на НДДКР у прибутку, частка інноваційних витрат від обсягу продажів);
- позиції в конкуренції (лідерство в НДДКР, продукції та технології);
- динаміка нової продукції (тривалість життєвого циклу, частота появи нової продукції, технологічна новизна продукції);
- динаміка технології (тривалість життєвого циклу, частота появи нових технологій, кількість конкуруючих технологій);
- динаміка конкурентоспроможності (технологічні відмінності у виробництві продукції, технологія як знаряддя конкуренції, інтенсивність конкуренції).

Забезпечення інформаційних потреб управління щодо наведених вище стратегічних показників інноваційної діяльності вирішується практично в межах сучасного управлінського обліку, але постає питання щодо побудови обліково-аналітичного забезпечення, що може досить широко використовувати інформацію фінансового й нефінансового характеру та ґрунтуватися на інноваційних стратегіях розвитку підприємства.

Саме тому актуальною є проблема теоретико-методичного осмислення питань адаптації обліково-аналітичного забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств шляхом побудови комплексної системи управлінського обліку, яка дасть можливість вирішувати завдання задоволення інформаційних потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів щодо структури, змісту, обсягу зібраної й обробленої з його допомогою інформації. Таким чином, сучасні умови роблять нагальною проблему організації управлінського обліку інноваційної діяльності підприємств задля інформаційного забезпечення прийняття стратегічних і тактичних рішень.

Висновки

Статистичні дані про стан інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні дають можливість оцінити її сучасний стан як основу для трансформації економіки країни в цілому, хоча вона продовжує екстенсивно розвиватися. Так, найбільш інноваційно активними серед промислових підприємств у галузях харчової, легкої, хімічної та машинобудівної промисловості залишаються підприємства Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Івано-Франківської, Луганської, Полтавської, Сумської, Харківської областей та міста Києва.

Загальна оцінка стану інноваційної діяльності промислових підприємств на макрорівні передбачає застосування певних кількісних і якісних індикаторів (показників) залежно від рівня такої активності та рівня поширення інновацій.

Оцінка інноваційної діяльності окремого промислового підприємства потребує застосування показників науково-технічного потенціалу, технічного рівня інновацій, технічного рівня (технології) виробництва, економічної ефективності, а також широкого кола стратегічних показників, які характеризують конкурентну позицію підприємства на внутрішньому й зовнішньому ринках.

Ураховуючи важливість формування й надання інформації щодо інноваційної діяльності промислових підприємств для внутрішніх і зовнішніх потреб для оцінки ефективності управління як на макро-, так і мікрорівнях, а також виявлення їх взаємного впливу, має бути побудована комплексна система обліку економічної інформації у межах сучасного управлінського обліку, що широко застосовує інструментарій стратегічного менеджменту.

1. *Наукова та інноваційна діяльність в Україні* [Текст]: Статистичний збірник України за 2012 рік; [Державний комітет статистики України]. – К.: Інформаційно-аналітичне агентство, 2013. – 287 с.
2. *Наказ «Про затвердження Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження N 1-інновація» від 01.10.2008 р. № 361*; Держкомстат України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1047-08/conv>. – Назва з екрану.
3. *Економіка підприємства* [Текст]: підручник / М.Г. Грещак, В.М. Колот, О.Г. Мендрул, О.І. Олексюк [та ін.]; за заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – Вид. 4-те, переробл. і доповн. – К.: КНЕУ, 2009. – 816 с.
4. *Шваб Л.І. Економіка підприємства* [Текст]: підручник / Людмила Іллівна Шваб. – К.: Каравела, 2011. – 415 с.

5. *Черваньов Д.М. Система інноваційного менеджменту: теорія і практика* [Текст]: підручник / Дмитро Миколайович Черваньов; Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – К.: ВПЦ «Київський ун-т», 2012. – 1391 с.
6. *Захарченко В.І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки* [Текст]: навч. посібник / В.І. Захарченко, Н.М. Корсікова, М.М. Меркулов; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Одеський нац. ун-т ім. І.І. Мечникова [та ін.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 446 с.
7. *Куліков П.М. Економіка та організація інноваційної діяльності* [Текст]: навч. посібник / П.М. Куліков, Д.О. Тищенко, Н.В. Кулешова; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харківський нац. екон. ун-т. – Харків: Вид-во ХНЕУ, 2013. – 247 с.

1. *Research and Innovation in Ukraine: Statistical Yearbook of Ukraine for 2012*, State Statistics Committee of Ukraine. – Kyiv: Information-Analytic Agency, 2013. – 287 p. [in Ukrainian]
2. *Order "On approving instructions for completing the forms of state statistical observations N 1-Innovation" from 01.10.2008 № 361*, State Statistics Committee of Ukraine [electronic resource]. – Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1047-08/conv> [in Ukrainian]
3. *Business Economics: tutorial* / M.G. Hreschak, V.M. Kolot, O.H. Mendrul, A.I. Oleksyuk [et al.], ed. by G.O. Shvydanenko, Min. of Education and Science of Ukraine, SHEE "Kyiv Nat. Econ. Univ Hetman". – Ed. 4th, added and updated. – K.: KNEU, 2009. – 816 p. [in Ukrainian]

4. *Schwab L. Business Economics: tutorial*. – K.: Caravel, 2011. – 415 p. [in Ukrainian]
5. *Chervanov D.M. System of Innovation Management: Theory and Practice: tutorial* / Kyiv National University Taras Shevchenko. – K.: EPC "Kyiv University Press", 2012. – 1391 p. [in Ukrainian]
6. *Zaharchenko V.I., Korsikova N.M., Merkulov M.N. Innovation Management: Theory and Practice under transforming the economy: manual* / Min. of Education, Youth and Sports of Ukraine, Odessa Nat. Univ I.I. Mechnikov. – Kyiv: Centre textbooks, 2012. – 446 p. [in Ukrainian]
7. *Kulikov P.M., Tyshenko D.O., Kuleshova N.V. Economics and organization of innovative activities: manual* / Min. of Education, Youth and Sports of Ukraine, Kharkov Nat. Econ. University. – Kharkov: Publishing house KNUE, 2013. – 247 p. [in Ukrainian]

Дата подання рукопису: 20.11.2013 р.